

ติดคือติด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ข้อ ๕๗๑. ไม่มีใช่ไหม

ข้อ ๕๗๒. นี้เวลาถามมา ถามอย่างนี้ถ้ามันตอบนะมันเหมือนกับมันมีอะไรหรือเปล่า มีหน้าม้าถามหรือเปล่า อยากจะตอบปัญหาไป

ถาม : ๕๗๒. เรื่อง “ข้อแตกต่างของการภาวนา และการเจริญสติ”

หลวงพ่อบ : ข้อนี้เขาว่าเขามีข้อสงสัย เขาถามมาบ่อย ข้อที่ ๑. นะ

ถาม : ๑. ขอเรียนถามว่า ถ้าเป็นพระโสดาบันขึ้นไป จะเข้าใจผิดว่าความสุข ความสงบที่เกิดจากสมาธิเป็นนิพพานใช่ไหมครับ ผมมีความเห็นว่า ถ้าเป็นโสดาบันแล้ว ถึงจะคิดสุขในสมาธิ แต่จะไม่คิดว่าสุขในสมาธินั้นคือพระนิพพานครับ

หลวงพ่อบ : เข้าใจผิดเนี่ย

ถาม : ๒. ขอกราบเรียนถามถึงข้อที่แตกต่างของการภาวนากับการเจริญสติ เช่น ภาวนาพุทโธกับพุทธานุสติ เพราะผมมีความเห็นว่า การภาวนาพุทโธไม่น่าจะเป็นพุทธานุสติ เพราะผมมีความเห็นว่า การภาวนานั้นไม่ว่าจะภาวนาว่าอะไร ขณะภาวนา ผู้ภาวนาจะไม่ระลึกถึงความหมายของคำภาวนานั้น เช่นว่าพุทโธนี้เป็นพระนามของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ามีคุณอย่างนี้ๆ

แต่ถ้าเป็นการทำพุทธานุสติ เราต้องมีสติระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า เรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า เช่นพุทธรูปประวัติเป็นต้น หรือมรณานุสติ เจริญมรณาก็ต้อง

ระลึกถึงความตาย คือเรื่องของความตายหรือภัยพิบัติ ผู้เจริญจะต้องมีสติระลึกอยู่ในอิริยาบถของกาย ความเป็นปฏิภาณ

๑. ขอรบเรียนถามว่า เหตุที่ทำให้จิตสงบ และการภาวนากับการเจริญสติ นั้นแตกต่างกันอย่างไรครับ

หลวงพ่ : นี่ข้อ ๑. “ถ้าเป็นพระโสดาบันแล้วจะไม่เข้าใจผิดว่าความสุข ความสงบ ระวังของสมาธิเป็นนิพพาน”

คือเขาเข้าใจว่าเป็นพระโสดาบันแล้วจะไม่คิดอะไรเลย จะเข้าใจทุกอย่างหมดเลย ถ้าเป็นสมาธิก็เป็นสมาธิ เป็นนิพพานก็เป็นนิพพาน นี่ความเข้าใจ เห็นไหม ความเข้าใจ.. ความเข้าใจมันก็เข้าใจผิด อย่างนี้มันต้องให้พวกโสดาบันกับโสดาบันเขาคุยกันเอง เวลาใครได้กัณฑ์เป็นโสดาบันแล้วนะ แล้วความเป็นโสดาบันของพวกนี้ละ นี่บอกว่า “เอ็งเป็นโสดาบัน”

“เป็นโสดาบันได้อย่างไรหนูไม่รู้เรื่องอะไรเลย”

“นั่นแหละโสดาบัน”

“ทำไมไม่รู้เรื่องอะไรเลย”

“ก็ไม่รู้เรื่องนั่นแหละคือโสดาบัน”

โสดาบันพวกนี้เขาจะคุยกัน คุยว่าโสดาบันเป็นอย่างนั้น โสดาบันเป็นอย่างนี้ไง ก็โสดาบันในอ่างนี้ ก็มีแก้วอยู่ในอ่างนี้ ฉะนั้น โสดาบันมันต้องรู้ว่าเป็นโสดาบัน คำว่าโสดาบันนี่เป็นโสดาบันจริงๆ แล้วโสดาบันก็คือจบขั้นตอนของโสดาบันไป แต่กิเลสขั้น สกิทาคามี ชั้นอนาคามี ชั้นอรหัตตนะ มันหลอกเอาหัวปั่นเลย

เป็นไปไม่ได้หรอกที่ว่าเป็นพระโสดาบันแล้วจะแยกแยะได้ว่าอันนั้นเป็นสมาธิ อันนี้เป็นนิพพานจะแยกแยะได้ พอมันปล่อยวางก็คือปล่อยวาง ปล่อยวางสมาธิเป็นไรไปล่ะ? สมาธิก็คือสมาธิ ใจนี้เวลาสมาธิ เห็นไหม เวลาหลวงตาทำอันนั้นนุ่มลุ่มตอนเวลาทำนิตของทำน ทำนบอกทำนคิดในสมาธิ คิดในสมาธิ เราก็คิดว่าเป็นแต่ปุถุชนคิดในสมาธิ แต่ความจริง โลกนี้ราบเป็นหน้ากลอง

ท่านพิจารณาผ่านเวทนาไปแล้ว พิจารณาจนโลกนี้ราบไปหมดเลย นี่โลกนี้ราบจนสว่างไสวไปหมดนะ รวมใหญ่เลย ขึ้นไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันบอกว่า

“อ้าว.. ก็มีหนเดียวแหละเว้ย!”

นี่เวลามันขาดมันขาดหนเดียว แต่เวลาถ้าติดสมาธิ มันเข้าสมาธิเข้าๆ ออกๆ ได้ตลอดเวลา แต่ถ้าว่าสมุจเฉตพหามันขาด มันขาดหนเดียว เวลามันขาดไปแล้ว เห็นไหมนี่ขนาดขาดไปแล้วหลวงปู่มันบอกหนเดียวก็ยังติดเลย นี่ท่านติดเพราะกิเลสมันพาดิด

อันนี้ก็เหมือนกัน พระโศดาบันนี่ติดอยู่แล้ว ทีนี้เพียงแต่พระโศดาบัน พอถ้าเป็นพระโศดาบันนะเขาก็คิดว่าเขาเป็นพระโศดาบัน ทีนี้พอพิจารณาไป เวลาพระโศดาบันนะมันมีพื้นฐาน เวลาพิจารณาไป ถ้ามันไม่มีอำนาจาสนามันก็จะวนอยู่นั่นละ แต่ถ้ามีอำนาจาสนานะ มันพยายามจะค้นเข้าไป พอค้นเข้าไปมันจะไปจับกิเลสอันละเอียด

นี่ภายนอก ภายใน ภายในกาย.. ภายนอกเป็นพระโศดาบัน ภายในเป็นสภิกาคามี ภายในกายเป็นพระอนาคามี กายของจิตเป็นพระอรหันต์ เวลาพิจารณากายมันมีขั้นตอนของมัน มันยังมีที่ละเอียดลึกซึ้ง เห็นกายเหมือนกันแต่กายไม่เหมือนกัน พิจารณากายเหมือนกันก็ไม่เหมือนกัน ไม่มีเหมือนกันสักอย่างหนึ่ง แล้วไม่เหมือนกันอย่างไรละ? ก็ต้องให้โศดาบันกับโศดาบันเขาคุยกัน ให้โศดาบันกับโศดาบันเขาไปถามกัน นี่เขาถึงรู้ว่ามันเป็นโศดาบัน

นี่กึ่งๆ ึ่ง ติดมันก็คือติด มันก็คือติดทั้งนั้นแหละ โธ.. ถ้าไม่ติด เวลาติดแล้ว คนถ้าติดแล้วนะ แล้วไม่มีทางออก ติดไม่รู้ว่าติดก็มี ติดรู้ว่าติดก็มี อย่างเช่นหลวงปู่คำดี เห็นไหม หลวงปู่คำดี เวลาท่านภาวนาไปท่านรู้เลยว่ามันติด แล้วหาทางออกไม่ได้ พอหาทางออกไม่ได้ ออกไปเลย ออกไปที่กลางแจ้งจุดรูปเลย แล้วปักรูปเลยนะ

“ขออาราธนาให้พระมหาราชช่วยที พระมหากษัตริย์ช่วยที”

รู้ว่าติดนะแต่ออกไม่ได้ หลวงปู่ฝันเวลาหลวงตาท่านไปแก้ใจ พอหลวงตาท่านบอกว่า

“โธโธ..นี่กว่าไปถึงไหนแล้วมาติดอยู่นี่”

พอบอกไป หลวงปู่ฟื้นท่านบอก “รู้แล้วๆ รู้แล้วๆ”

รู้แล้วเหมือนกัน พอรู้แล้วท่านก็ไปของท่านได้

คิดทั้งนั้นแหละ! นิ่งกรรมฐานเขาถึงติดครูบาอาจารย์กันไง ถ้าครูบาอาจารย์องค์ไหนเป็นผู้ชี้ทาง คอยบอกเราออกจากในวัฏฏะ ออกจากสิ่งที่เป็นป่ารกชัฏได้นะ เราจะซึ่งบุญคุณอันนั้นมาก การซึ่งบุญคุณอันนั้น นี่มันลงครูบาอาจารย์นั้นไง เห็นไหม ทำไมหลวงปู่คำดีท่านพูดกับต๊อดเตอร์เขาวุ่น บอกว่า “หลวงตามหาบัวเป็นอาจารย์ของเรา” เพราะหลวงตามหาบัวพรรษาท่านน้อยกว่าหลวงปู่คำดี

ฉะนั้น พอหลวงตาท่านได้ฟังอย่างนั้นท่านบอก

“อู๋.. พูดยังนี่ได้อะไร! พูดยังนี่ได้อะไร!”

เพราะหลวงปู่คำดีพรรษามากกว่า อาวุโส ภัณฑะ ท่านต้องเคารพกันใช่ไหม? แต่หลวงตาไปแก้ ไปเปิดช่องให้ท่านออกได้ ท่านถึงเคารพหลวงตามาก ท่านบอกเลยว่าหลวงตาเป็นอาจารย์ของท่าน แต่ความจริงแล้วหลวงตาเป็นอาวุโสน้อยกว่าท่านเยอะเลย แล้วหลวงปู่คำดีเป็นลูกศิษย์หลวงปู่มนักรุ่นใหญ่ใช่ไหม? แล้วหลวงตาเป็นรุ่นหลังไง แต่ด้วยปัญญา ด้วยอำนาจวาสนาของคนมันไม่เหมือนกันไง

นี่ติด! นี่เขาคิดว่าเป็นพระโศดาบันจะไม่ติดอะไรเลย ถ้าไม่ติดก็ไม่เห็นว่าสมาธิเป็นนิพพาน ใอันนี้โศดาบันให้คุยกันในกลุ่มของโศดาบัน เพราะตอนนี้โศดาบันเต็มประเทศไทยเลย เพราะเราฟังข่าวอยู่ คนนั้นก็บอกอย่างนั้น คนนั้นก็บอกอย่างนี้ โศดาบันทั้งนั้นแหละ

พอโศดาบันนี่ไง ข้อที่ ๑. นะ แล้วข้อที่ ๒. กับข้อที่ ๑. มันมาในมุมมองเดียวกัน มันถึงมาเป็นข้อที่ ๒. ใจ เพราะข้อที่ ๑. เห็นไหม ด้วยความคิดของเราเองนั่นแหละ ว่า เป็นพระโศดาบันแล้วจะไม่ติดในสมาธิเลย มันคิดว่าสมาธิเป็นนิพพาน เวลาชื่อเราก็อใส่ให้มันได้ทั้งนั้นแหละ คุณคิดในประเทศไทยชื่อมีร้อยแปดพันเก้า เดียวนี้พูดชื่อมาไม่รู้ว่ามีชื่อผู้หญิงผู้ชาย ชื่อนี้ใส่กันเต็มไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน อารมณ์ใจ อารมณ์อันเดียวกันใส่ชื่อมันเข้าไปสิ ชื่อเป็นอย่างนั้น ชื่อเป็นอย่างนี้แล้วก็มาเถียงกัน แล้วมันเป็นจริงหรือเปล่านั้น? มันเป็นเรื่องอย่างนั้นหรือเปล่า?

ถาม : ๒. ขอกราบเรียนถามถึงข้อที่แตกต่างของการภาวนากับการเจริญสติ เช่น ภาวนาพุทโธกับพุทธานุสติ เพราะผมมีความเห็นว่า การภาวนาพุทโธไม่น่าจะเป็นพุทธานุสติ เพราะผมมีความเห็นว่า การภาวนานั้นไม่ว่าจะภาวนาว่าอะไร ขณะภาวนา ผู้ภาวนาจะไม่ระลึกถึงความหมายของคำภาวนานั้น เช่นว่าพุทโธนี้เป็นพระนามของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ามีคุณอย่างนี้ๆ แต่ถ้าเป็นพุทธานุสติ.. เห็นไหม

แต่ถ้าเป็นการทำพุทธานุสติ เราต้องมึสติระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า เรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า เช่นพุทธรูปประวัติ

หลวงพ่ : นี่มันยึดติดกันเกินไป ถ้าพุทธานุสติต้องใช้ปัญญา ต้องระลึกถึงประวัติพระพุทธเจ้า ต้องระลึกถึงความดีของพระพุทธเจ้าถึงเป็นพุทธานุสติ แล้วพุทโธนี้ไม่ใช่พุทธานุสติ

พุทโธนี้พุทธานุสติ! เพราะพุทโธมันชัดกว่าเพื่อนเลย เพราะพระพุทธเจ้าบอกเลย “เรานี้ชื่อพุทโธ” พระพุทธเจ้าพูดในพระไตรปิฎกนะ พุทธะไง พระพุทธเจ้าคือผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะคือชื่อพระพุทธเจ้า ก็เหมือนมาตรารัฐธรรมนูญใช้ไหม ต้องกฎหมาย รัฐธรรมนูญ กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง กฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า! แล้วกฎหมายอาญาต่างๆ มันจะมาขัดแย้งกับกฎหมายรัฐธรรมนูญไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน พุทธะคือพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าคือรัฐธรรมนูญ แล้วคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า มันก็เป็นคุณงามความดีของพระพุทธเจ้าแตกย่อยๆ ไป ถ้าแตกย่อยๆ ไป เราคิดถึงพระพุทธเจ้า เราคิดถึงคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า แล้วตัวพระพุทธเจ้าไม่เอาใช้ไหม? ไม่เอาตัวพระพุทธเจ้าหรือ?

เออ.. นี่ไงเขาบอกว่า ถ้าพุทโธไม่ใช่พุทธานุสติ ถ้าพุทธานุสติต้องระลึกถึงพระพุทธเจ้า ระลึกถึงคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า คิดถึงการกระทำของพระพุทธเจ้า เพราะประวัติพระพุทธเจ้าเป็นอย่างนั้นๆ แล้วตัวพระพุทธเจ้าล่ะ? ตัวพระพุทธเจ้าอยู่

ไหน? ตัวพระพุทธรูปนี่ผู้รู้ ขนาดพุทธรูปนี่นะ ในวงกรรมฐานบอกพุทธรูปมันเป็นสมมุติ พุทธรูปนี้เป็นชื่อ พุทธรูป พุทธรูปจนพุทธรูปไม่ได้เลย ตัวพุทธรูปแท้ๆ คือพุทธรูปไม่ได้ คืออ้อ! อ้อ! อ้อ!

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

ผู้ใดเห็นธรรม พอมันพุทธรูปจนเข้าไปถึง พุทธรูปจนพุทธรูปไม่ได้ เราพุทธรูปนี้เราสมมุติขึ้นมา เพราะความคิด ความคิดไม่ใช่จิต ตัวจิตคือตัวพุทธะ ถ้าตัวจิตคือตัวพุทธะ นี้เรามีจิตอยู่ แต่เราก็มีความคิดอยู่ด้วย ความคิดเกิดจากจิตใช่ไหม? เราก็ใช้พุทธรูป พุทธรูปใช้ความคิด มันจะคิดเรื่องร้อยแปดพันเก้าให้มันคิดพุทธรูป บังคับให้มันคิดพุทธรูป ให้ระลึกถึงพุทธานุสติ

พุทธรูป พุทธรูป พุทธรูปนี้ระลึกถึงพระพุทธรูปเจ้าเลย ระลึกๆ ระลึกๆ ระลึกเข้าไปเรื่อยๆ ระลึกจนมันถึงตัวมันเอง จนมันระลึกไม่ออก ระลึกไม่ออก เอ๊ะ! นั่นแหละพุทธรูปแท้ๆ นั่นยังพุทธานุสติเข้าไปใหญ่

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

นี่พูดถึงในวงการปฏิบัติใจ แต่ในทางวิชาการใช่ไหม? ในทางวิชาการ ในตรรกะใช่ไหม? ถ้าเราจะระลึกถึงพุทธานุสติ เห็นใหม่ ก็ต้องระลึกถึงพระพุทธรูปเจ้า รูปลักษณะของพระพุทธรูปเจ้าต้องเป็นอย่างนั้น พระพุทธรูปเจ้าเข้าขึ้นมาบิณฑบาต ฉันทแล้วพระพุทธรูปเจ้าว่าอร่อยหรือไม่อร่อยอย่างนั้นนะ พระพุทธรูปเจ้าฉันทแล้ว พระพุทธรูปเจ้าเข้าคันธกุฎีอย่างไรนะ..

นี่มันก็คิดไปนู่นเลย นี่เขาเรียกว่า “ส่งออก! ส่งออก!” เพราะพลังงานกับความคิด ใจ มันคิดส่งออก ใจ ส่งออกไปข้างนอก แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญามันจะไล่ความคิดเข้ามา มันจะปล่อยเข้ามา ปล่อยเข้ามา เพราะความคิดมันเกิดจากอะไร? เกิดจากพลังงาน พอปล่อยความคิดแล้วมันเหลือแต่พลังงาน เห็นใหม่ เหลือแต่พลังงานก็เหลือแต่ความรู้สึก ความรู้สึกตัวนั้นแหละเป็นสมาธิ

ฉะนั้น พุทธรูปนี้คือพุทธานุสติ เพียงแต่เราบอกว่า

“ถ้าพุทธโฆต้องคิดถึงประวัติของพระพุทธเจ้า ต้องคิดถึงอิริยาบถ”

ก็เพราะอย่างนี้ไงมันถึงต้อง หนอ.. ต้องรับรู้ไปตลอดใจ แล้วมันไปไหนล่ะ? มันก็สร้างอารมณ์อารมณ์หนึ่งไง นี่มันอยู่ที่โลกทัศน์ อยู่ที่วิสัยทัศน์ อยู่ที่ผู้นำ ถ้าผู้นำมีความเห็น มีความรู้ แล้วสั่งสอนกันมา แล้วก็เดินตามๆ กันมา แต่ยังไม่ได้พิสูจน์ว่าการสั่งสอนหรือการกระทำแบบนี้ แล้วเราทำแล้วมันจะมีผลแตกต่างอย่างไร ถ้ามีผลแตกต่างอย่างไร เห็นไหม

“มิจฉาสมาธิ สัมมาสมาธิ”

เพราะเขาบอกว่า “ถ้าการใช้ปัญญาจะเป็นวิปัสสนา” เขาพูดไปนู่นเลยนะ เขาไม่ได้พูดถึงพุทธานุสติหรอก เขาพูดถึงวิปัสสนาแล้ว เขาบอกว่า “ถ้ามีปัญญาจะเป็นวิปัสสนา พุทธโฆนี่เป็นสมถะ พุทธโฆนี่..”

เออ! ให้สมถะเถอะ ขอให้มันสมถะให้ได้จริงเถอะ ถ้าสมถะได้แล้วนะ ถ้าจิตมันออกฐึ้นนะมันจะมีความลึกถึ้มห้ศจรรยั มันจะเข้าไปสู่สัจจะความจริง มันจะเข้าสู่อริยทรัพย์ มันเข้าไปสู่สัจธรรม แต่ถ้ามันยังใช้ตรรกะ บอกว่าพุทธประวัติเนาะ โอ้อโฮ.. พระพุทธเจ้า คุณงามความดีของพระพุทธเจ้าเนาะ อันนี้เป็นพุทธานุสตินะ เหมือนกับเรา นี่ เราคิดถึงพ่อแม่เรา เราคิดถึงญาติเรา เราก็นั่งคิดอยู่เนี่ย เสรีฯ เห่งฯ คิดถึงไปนะ แต่ถ้าเราอยู่กับญาติเรา เรากอดญาติเราไว้เลย ญาติเราจะมีความสุขกว่า

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเรากอดไว้ เวลาเราอดมันต้องคิดใหม่ล่ะ? เห็นไหม วันแม่ กราบแม่กอดแม่อยู่เนี่ย มันต้องคิดถึงแม่ใหม่ล่ะ? แต่ถ้าอยู่ห่างแม่มันคิดถึงแม่นะ แต่พอกอดแม่ มองตากันพูดอะไร ไม่ออกเลยล่ะ น้ำตาไหล

นี่ก็เหมือนกัน พุทธานุสติ เห็นไหม พุทธา พุทธะ กอดพุทธะอยู่เลยมันต้องไปคิดถึงใหม่ล่ะ? ต้องไปคิดถึงพุทธประวัติอะไรอีกใหม่? นี่ไง นี่พูดถึงความเห็นเราเนาะ กระแสนี้เวลาพูดแล้ว เพราะพอพูดอย่างนี้ปั๊บเรามองถึงลักษณะการภาวนาของแต่ละสายทางไง เขามีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร เขาถึงภาวนากันแบบนั้น แล้วเขาภาวนาแบบนั้น เขาจะเข้าถึงความจริงได้มากน้อยแค่ไหน? เขาจะเข้าได้จริง ไม่ได้จริงใช่ไหม?

พอเข้าไปไม่ได้จริงนี่ เห็นไหม เพราะคำพูดมันฟ้อง บอกเลยนะ “ถ้าเป็นพุทธานุสติ ต้องระลึกถึงดี ต้องมีสติระลึกอยู่กับพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ต้องระลึกถึงคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า ต้องคิดว่าพระพุทธเจ้าทำอย่างนั้น ทำอย่างนี้” มันก็ฟังอยู่อย่างนั้น แล้วมันจะไปไหนล่ะ? มันก็ฟังอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วนี่หรือพุทธานุสติ?

เราไม่ได้บอกว่ามันมารนะ นี่มันมาร แล้วอิงพระพุทธเจ้า อิงศาสนา แล้วนี่พูดไป.. ถ้ามันเป็นปริยัติถูกต้อง การศึกษาเราต้องศึกษาค้นคว้า ศึกษาค้นคว้า เห็นไหม คุณดูเวลาเขาเรียงความ เขาแปลบาลีอย่างนี้ เรียงความ แปลบาลีเขาต้องแต่งบาลีของเขาให้มันถูกต้อง เวลาเรียนมหากัน เวลาเรียนก็คือเรียน มันเป็นสุดมขบัญญัติ เวลาจินตมขบัญญัติ เวลาภาวนามขบัญญัตินั้นไปคนละเรื่องแล้ว มันไปคนละเรื่อง

นี่พูดถึงพุทธานุสตินะ พุทโชนี้แหละพุทธานุสติ ชัมโมนี่ชัมมานุสติ สังฆมนี่สังฆานุสติ เห็นไหม เขาบอกว่าต้องเป็นมรณานุสติ เวลามรณานุสติ คิดถึงความตายๆ มันเป็นมรณานุสติได้อย่างไรล่ะ?

ถาม : ผู้เจริญมรณานุสติระลึกถึงความตาย คือเรื่องของความตายหรือกายคตาสติ เรื่องของความตาย

หลวงพ่ : ไม่ต้องหรอก! คิดถึงตายๆๆๆ อย่างเดี๋ยวนี้แหละ พอตายขึ้นไปมันก็เศร้าแล้ว นี่เขาบอก โอ๊ย.. ตายอย่างไร? ตายเพราะเป็นมะเร็ง พอเป็นมะเร็งแล้วนี่ โอ้โฮ.. ไปหาหมอ หมอให้ยาผิดก็เลยตาย

นี่พูดถึงเขาบอกว่าระลึกถึงความตายไป ระลึกถึงความตายก็คือมันตาย คนเราต้องตาย เอ็งตายต้องตายเดี๋ยวนี้ เอ็งต้องตาย พอตายขึ้นมาสมบัติหามาให้ใครล่ะ? ทุกอย่างหาให้ใครนะ ใ้ที่ว่าอะไรใคร จะหวังหาอาวรณ์ใครนะมันทิ้งหมดเลย เราไปเจออะไรก็ไม่รู้นี่

มรณานุสติคือไม่ให้จิตมันออก จะวิธีการใดก็แล้วแต่ ต้องการให้จิตมันอยู่ในตัวมันเอง ให้จิตพลังงานมันคงที่ของมัน แล้วคงที่ของมัน มันจะเป็นสมาธิขึ้นมา แล้วมันจะฝึกกำลังของมัน แล้วจะเป็นประโยชน์ของมันนะ

ถาม : ข้อ ๓. ขอรบกวนเรียนถามว่า ถ้าทำจิตได้สงบในการภาวนา กับเจริญสติ

หลวงพ่อก : เวลาकिनแกลงนี้ละ อะไรมันเป็นกะทีละ? อะไรมันเป็นแกลงไก่อละ? อะไรมันเป็นมะเจือละ? มันยังกินน้ำ น้ำรสชาติอะไรละ? ความจริงนะสติมันเป็นพื้นฐาน อย่างเช่นคำว่าพุทโธซัดๆ เนี่ย ถ้าเราพุทโธซัดๆ เพราะสติมันมีมันถึงพุทโธซัดๆ ได้ ถ้าสติมันครั้งๆ กลางๆ นะ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธแล้วมันไม่รู้ไปไหนเลย ถ้ายังจิตอ่อนด้วยนะ มันพุทโธแต่ปากเลย จิตมันคิดไปอีกเรื่องหนึ่งเลย นี่ก็พุทโธ พุทโธนะมันก็คิดไปรอบบ้าน คิดไปเรื่อยเปื่อย นี่ขาดสติแล้วนะ มันไปหมดแล้ว

ฉะนั้น เขาบอกว่า “คำว่าจิตสงบ การภาวนาให้จิตสงบ กับเจริญสติมันแตกต่างกันอย่างไร?”

มันเกี่ยวเนื่องกัน มันเกี่ยวเนื่องกัน เห็นไหม เวลาบอกพุทโธนี้ต้องอธิบายให้ไหม? ต้องตั้งสตินะ ระลึกให้ได้ นึกให้ได้ พุทโธ พุทโธ.. นึกนี่นึก นั่นละสติ! ระลึกรู้อยู่คือสติ แล้วพอเวลาพุทโธ พุทโธนี่คือการวิตก วิจารณ์ ระลึกรู้ พุทโธ พุทโธ พุทโธ นี่มันเป็นของมันไป นี่ใจมันก็ไปเข้าข้อที่ ๒. ถ้าเป็นพุทธานุสติต้องระลึกประวัติเลย

ไอนี้พุทโธต้องทำวิธานิพนธ์เรื่องพุทโธก่อน ต้องวิธานิพนธ์เรื่องการภาวนา นะ ถ้าจิตภาวนามันจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ที่มา จิตมาจากไหน? จิตปฏิสนธิเกิดในครรภ์ ในไข่ โดมาแล้วมันจะมาภาวนา พอมันมาภาวนาเสร็จแล้วต้องทำวิธานิพนธ์เรื่องพุทโธก่อนนะ เสร็จแล้วก็ต้องทำวิธานิพนธ์เรื่องสติ!

“สติมันคืออะไร?”

“อ้อ.. สติคือการมีสติ การไม่ผิดพลาด สติ อ้อ.. ต้องทำวิธานิพนธ์เรื่องภาวนา ทำวิธานิพนธ์เรื่องสติ แล้วก็เอาวิธานิพนธ์มาเทียบเคียงกันว่าต้องทำอะไรก่อน”

นี่มันเป็นเรื่องโลกๆ ไร แต่ถ้าเรื่องการภาวนา สติก็คือระลึก สตินะ ถ้ามีสติทุกอย่างจะเป็นความเพียร ถ้าขาดสติแล้วมันก็สักแต่ทำ ถ้าสักแต่ทำก็จะไม่ได้ผล แล้วคำว่าได้ผล ถ้ามีสติ สติพินมามันก็จะดีขึ้นมาตลอด

ฉะนั้น สติก็คือสติ สมาธิก็คือสมาธิ ปัญญาก็คือปัญญา ยิ่งมรรค ๘ เห็นไหม คำริคือความเห็นชอบ เพียรชอบ งานชอบ.. งานชอบนะ เวลาระลึกพุทโธนี้ตั้งไว้ที่ไหน? งานชอบ ไม่ชอบ ระลึกพุทโธห้วงแต่งงาน ระลึกพุทโธไปคิดเรื่องอื่น นี่มันไม่ชอบ เพราะสิ่ง

อื่นเข้ามาเบียดเบียน ก่อกวนในการระลึกรู้ มันก็ไม่ชอบเพราะมันไม่สะอาดบริสุทธิ์ ถ้าเราพุทโธชัดๆ นี่มันชอบธรรม

ในการระลึกพุทโธ ถ้ามันชอบธรรม เห็นใหม่ ระลึกชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรมเนี่ย ความชอบธรรมแล้วมันเป็นจริงหรือยังล่ะ? ยัง ยังเพราะอะไร? เพราะชอบธรรมแต่มันไม่กลมกลืน ชอบธรรมแต่มันไม่สมดุล ไม่สมดุลเพราะอะไร? เพราะมันไม่มีขณิมาง มันยังเอียงข้าง เอียงกระเท่เร่อยู่ เห็นใหม่ พุทโธแล้วก็ยังเอียงไปอีกทางหนึ่ง เราก็พยายามทำให้มันสมดุล ขณิมาปฏิบัติ

พุทโธ พุทโธ พุทโธนี่กลมกล่อม ทำให้มันสมดุลของมัน แล้วเรากอดู กอดูสังเกตใจของเรา การกระทำของเรา แล้วถ้ามันสมดุลของมันนะ จะดึงไว้ให้มันลงมันก็ลง ดึงไว้ไม่ให้ลงใจ อยากจะทำวิจัยพุทโธก่อน อย่าเพิ่งให้มันลงนะ มันก็ลงวูบ! ไปเลยล่ะ

ถ้ามันสมดุลใครห้ามก็ไม่อยู่ ใครดึงไว้ก็ไม่ได้ มันเป็นของมัน แต่ถ้ามันไม่เป็น อยากให้มันเป็นนะ โอ๊ย.. ลงๆ สิ ลงหน่อยหนึ่ง ลงนิดหนึ่งมันก็ไม่ลง มันก็ไม่ลง แต่ถ้ามันสมดุลของมัน นี่ไงมันเป็นความชอบธรรมไง มันถึงเป็นสัจจะ มันเป็นอริยสัจจะ มันเป็นสัจจะอันหนึ่งไง แต่เรามีกิเลสตัณหาไง เรามีความสงสัยไง เราถึงให้ค่ามัน บิดเบือนมัน ต้องการมัน ขมขุ่มมัน อยากให้มันเป็นอย่างที่เรารปรารถนา แล้วมันเป็นใหม่ล่ะ? ไม่เป็น

นี่เป็นการปฏิบัติ นี่ความจริงมันเป็นแบบนี้ไง ถ้าความจริงเป็นแบบนี้เนาะเราก็งัดใจของเรา ทีนี้ก็บอกว่ทำแล้วก็ลำบาก ทำแล้วมันก็ทุกข์ มันก็ยาก.. ทุกข์ยากเพราะความพอใจนะ เราตั้งใจทำของเรา

นี่พูดถึงเวลาตอนนะ นี่คนถามเขาจะบอกว่า โอ้โฮ.. วันนี้หลวงพ่อดูเล่นแรงอีกแล้ว ไม่ใช่หรอก เราอยากจะทำให้มันชัดเจนกันไปไง ถ้าเป็นปริยัติเราศึกษาเนี่ย เราไม่ได้ต่อต้านปริยัติเลยนะ เราไม่เคยต่อต้านปริยัติเลยนะ การศึกษานะ ปัญญาของคน คนจะดีเพราะการศึกษา เด็กมันจะโตได้เพราะการศึกษามันคง แต่การศึกษาแล้วนี่ เรียนจบแล้วนะ เอ็งจบแล้วนะ เอ็งต้องทำมาหากินแล้ว ไม่ใช่เวลาเรียนก็เรียนนะ พอจบแล้วก็ แหม.. หนูจะเรียน หนูจะเรียน อะไรก็จะพูดแต่..

เวลาศึกษาเราต้องศึกษานะ พอศึกษาแล้วเราจะปฏิบัติเราต้องวาง เราเรียนจบแล้ว เราต้องหางานทำ เราจะต้องพยายามทำตัวของเราให้เป็นประโยชน์กับตัวเรา เราต้องเลี้ยงตัวเองได้ ฉะนั้น เวลามาปฏิบัติแล้ว สิ่งที่ว่าปรีติที่ตามมา เห็นไหม แนวทางที่เขาว่าอย่าให้มันกำกึ่ง เพราะกำกึ่งแล้วมันก็.. นี่ที่หลวงปู่มั่นบอกกับหลวงตา

“มหา มหาเรียนจนเป็นมหานะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ประเสริฐมาก ให้เทศใส่ศิระไว้ แล้วใส่ลินชักไว้ก่อน ถิ่นบุญเจม้นไว้จะอย่าให้มันออกมา ถ้ามันออกมานะ เวลาปฏิบัติมันจะเตะ มันจะถีบกันแบบนี้”

มันจะเตะ มันจะถีบกันคือว่างัง จะปฏิบัติหรือก็กลัวจะไม่ใช่พุทธานุสติ ไอ้จะพุทธานุสติหรือก็กลัวจะไม่ได้สมาธิ ไอ้ทำสมาธิหรือก็กลัวจะผิด ไอ้ไม่ทำหรือก็อยากจะได้ มันเตะ มันถีบ มันขัด มันแย้งกันไปหมดเลย ถ้าเราไม่วางอันใดอันหนึ่ง วางเอาไว้ หลวงตาท่านบอกว่า

“เทศใส่ศิระไว้ แล้วเก็บไว้ในลินชัก”

ไม่ใช่ถูกเหยียดหยาม เคารพครูบาอาจารย์ขนาดนี้มันจะไปเหยียดหยามอะไร? แต่เวลาเราเอามาทำพร้อมๆ กันมันขัดแย้งกันไปหมด แล้วเรากำลังกันอยู่ที่นี่ แล้วครูบาอาจารย์องค์ไหนจะอธิบายให้เราเข้าใจได้ ถ้าพออธิบายไม่เข้าใจก็บอก อู้ฮู.. นี่กล่าวต่อพุทธพจน์นะ นี่ต่อต้านพระพุทธรูปร่างนะ อู้ฮู.. ปวดหัวเลยนะ ปวดหัว

ไม่ได้ต่อต้าน ต่อต้านกิเลสของคนปฏิบัติ ต่อต้านกิเลสเรา มันออกมาทำให้เราปั่นป่วนกันอยู่ที่นี่ จะไปหนักไปไม่ได้ ไอ้จะถอยหลังหรือก็ถอยไม่ได้ ไอ้จะไปข้างหน้าก็ไม่ไป ไอ้จะถอยหลังหรือก็อยากได้ นี่วางไว้

นี่ไงกรณีอย่างนี้ทำให้การปฏิบัติมันมีปัญหาหะ ถ้ามีปัญหาเราก็จะมีปัญหาของเราแหละ เฮ้อ! เพราะเวลาพูดไปนี่ เวลาคนไม่เข้าใจก็ว่า โอ้โฮ.. ไปว่าเขาแรงไป ไอ้ว่าก็แรง ไม่ว่าก็แรงนี่มันไม่ใช่ มันจะบอกว่าทำแล้วพิสูจน์กันด้วยข้อเท็จจริงไป ถ้าข้อเท็จจริงมันได้ก็คือได้นั้นแหละ

ฉะนั้น ที่ว่า “การทำจิตสงบ กับการเจริญสติ”

ถ้าการจะทำให้จิตสงบ กับการเจริญสติ.. มันก็เหมือนกับเมื่อก่อน ตอนนี้อายุ ๒๐ ใจ ตอนที่เห็นทารกมันเป็นสติ แล้วตอนนี้อายุ ๒๐ มันกำลังเจริญสติจะทำการภาวนา มันก็ห่างไกลกันเกินไปนั่นแหละ สติมันเป็นพื้นฐานนะ ที่นี้มันจะแยกออกมาเป็นอย่างไร ทุกคนก็คิดอย่างนั้นแหละ เห็นไหม บอกว่าเวลามรรคนี่ มรรค ๘ สติเท่าไร สมาธิเท่าไร? ที่ว่ามรรคสามัคคีมันสมควรเท่าไรมันจะได้เป็นพระโสดาบัน

คิดจนตายเลย ยิ่งคิดมากเท่าไรนะ กิเลสมันรู้มากเท่าไรนะ มันยิ่งหลอกหัวปั่นมากขึ้นเท่านั้นแหละ ฉะนั้น วางไว้หมดเลย ปัจจุบันธรรม อะไรเกิดเดี๋ยวนี้เป็นไอ้โน้น เกิดอะไรซึ่งหน้าเดี๋ยวนั้น ล่อกันเดี๋ยวนั้น ถ้ากิเลสมันรู้ทันนะ มันก็จะสร้างปัญหาให้ละเอียดยิ่งขึ้นไปกว่านั้น ก็ต้องสู้กันไป มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนา บุญ กรรมของคน ที่สร้างมา แล้วเราต้องเอาของเราให้เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าการภาวนานะ

การภาวนานี้ เวลาเราภาวนาจบแล้ว เราจะมาศึกษาพระไตรปิฎกนั้นอีกเรื่องหนึ่ง แต่เวลาภาวนาต้องปล่อยหมด วางไว้ให้ได้ วางพระไตรปิฎกไว้ก่อน ปรีชา ปฏิบัติ ปฏิเวธ ขณะที่ปฏิบัตินี้ปรีชาวางไว้ แล้วให้มันเกิดขึ้นจริง เกิดขึ้นจริงกับการกระทำนั้น แล้วมันเป็นจริงแล้วค่อยออกมาทบทวน

แล้วที่ถามมาอย่างนี้นะ ที่ตอบอย่างนี้มันก็เหมือนเมื่อก่อนนะ เมื่อก่อนก็ตอบคำถามเราเอง อันนี้ก็คือตอบความสงสัยในทฤษฎี แล้วก็ปฏิบัตินิดหน่อย แล้วก็บอกหลวงพ่อย่างไง? ก็เหมือนกับเราเข้าไปในสำนักปฏิบัติไหน พอทำแล้วผู้เป็นอาจารย์ต้องการันตีว่าต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น ใจ

มันไม่ใช่ มันต้องเราทำของเราเอง เราฝึกของเราเอง.. อันนี้อันหนึ่งนะ จะไปแล้ว

ข้อ ๕๗๑. เนาะ

ถาม : ๕๗๑. เรื่อง “พุทโธซัดๆ ถึงขนาดต้องขยับปากท่องออกมาหรือไม่ครับ”

๑. มีหลายครั้งที่ผมนั่งสมาธิแล้วตกแก้วคัสสั้นๆ น่าจะประมาณ ๑ นาที หรือนานกว่านั้นไม่มาก ผมเลยแก้โดยพุทโธขยับปากท่องเบาๆ เพราะไม่อย่างนั้นจะตกแก้วคัสยาวแน่นอน และพอจิตเริ่มจับพุทโธซัดๆ ได้ก็ค่อยหุบปาก ผมไปเปรียบตรงที่ เหมือนที่

หลวงพ่อบอกว่า “รถยนต์ ถ้าเครื่องมันจะดับ เราก็ต้องลงมาเกียร์ ๑ ก่อน” ไม่ทราบว่า
 อย่างนี้ถูกต้องไหมครับ

หลวงพ่อ : ถูกต้องสิ ชักเก๋งแล้ว ชักรู้จังหวะ ถอยเกียร์ได้ เห็นไหม เวลาเราจะขึ้นทาง
 สูง ทางชันเราก็ต้องปลดเกียร์มาให้ต่ำ เพื่อให้รถเครื่องเรามีแรง นี่ถ้าเราปฏิบัติไปนะ สติ
 เราดีเราจะควบคุมได้ คนขับรถนะ มีสติไม่ประมาทจะไม่เกิดอุบัติเหตุ เว้นไว้แต่รถมัน
 พิการ รถมันเสียหาย

เราจะจับจิตเราไป เราจะภาวนานี่เราจะดูแลจิต จิตเหมือนรถคันหนึ่ง แล้ว
 สติปัญญาเราจับมันไป จะดูแลมันไป เห็นไหม ฉะนั้น พอเราพุทโธ พุทโธไปแล้วนี่ถ้า
 มันรู้อยู่ ถ้ามันเห็บหายมันจะตกวงค์อะไรนี้ เราก็พยายามทำตรงนี้แล้วฝึก แล้วไม่ต้อง
 ไปเสียค่ายว่ามันจะได้สมาธิหรือไม่ได้สมาธิ ถ้าตกวงค์ไปแล้วนะ พอจิตมันเคยนะ จิต
 ของเรานี้มันมีกิเลสอยู่ในนั้น มีกิเลสคืออวิชชา พอเราทำความดีอะไรก็แล้วแต่มันจะหา
 ข้อต่อรอง

ฉะนั้น พอจิตมันเคยตกวงค์ไปแล้วนี่ นั่นคือผลงานของกิเลส เพราะคำว่าตก
 วงค์มันเป็นมิจฉา มันเป็นสิ่งที่ไม่ได้งามที่ทำให้เราติดขัด ติดข้อง เพราะถ้าตกวงค์ไป
 แล้วนี่เหมือนสูญญากาศ เครื่องบินถ้าตกหลุมอากาศ เครื่องบินไปไม่ได้นะ เห็นไหม มัน
 ต้องดูดูอากาศ มันถึงพาเครื่องบินนี้ไปได้

จิต! จิตที่มีค่าบริการกรรมอยู่ มีสติอยู่ มันจะดูตัวมันเองให้เข้าสู่สมาธิได้ แต่ถ้ามัน
 ตกวงค์มันเหมือนเครื่องบินตกหลุมอากาศ มันวูบไปเลยอย่างนี้แล้วมันไปไม่ได้ ถ้าจิต
 มันตกวงค์มันจะมีผลเสียอย่างนั้นไง แล้วถ้ามีผลเสียอย่างนั้นบ๊ิบ ถ้ามันเคยตัวนะ ถ้ามัน
 เคยตกวงค์แล้วนะ เครื่องบินเรานี้ คิดคูสิมันไปไหนไม่ได้ เครื่องบินเราจะมีประโยชน์
 อะไร?

แล้วมันก็ติดนะ แล้วเวลาบอกว่า อ้าว.. ภาวนานะ เขาจับเครื่องบินเราก็จับ
 เครื่องบินเหมือนกัน เขาขึ้นเราก็ขึ้น เครื่องบินเขาไปถึงอเมริกานะ ไอ้เครื่องบินกวนอยู่
 กลางทะเลนี่ไปไหนไม่ได้ แล้วมันมีประโยชน์อะไรล่ะ? แล้วถ้ามันเป็นบ่อยครั้งเข้า
 บ่อยครั้งเข้า เขาเรียกตกวงค์นี่นะมันจะมากขึ้นๆ มันจะเสียหายไป

ฉะนั้น ถ้ามันจะตกวงค์มันจะเป็นผลเสียกับเรา ฉะนั้น เราพยายามแก้ไขไม่ให้ตกวงค์ แล้วถ้าเกิดไม่ให้ตกวงค์แล้วนี่ เห็นไหม เครื่องบินเวลาขึ้นแล้วอากาศมันเป็นปกติของมัน แล้วเครื่องบินเราจะไปไหนล่ะ? เครื่องบินเราจะไปถึงที่ไหนก็ได้ วนไปที่ไหนก็ได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราแก้ไขของเราอย่าให้มันตกวงค์ ถ้าตกวงค์ไปแล้วนะ คุณีบริษัทการบินนี้ เขาบินแล้วเขามีผลกำไรมหาศาลเลย ใ้อบริษัทเรานะ ยิ่งบินเท่าไรยิ่งขาดทุนเท่านั้น นี่เสียด่าน้ำมัน ยิ่งบินยิ่งขาดทุน

ฉะนั้น เราพยายามแก้ไขตรงนี้ดีที่สุด อย่างน้อยก็ไม่ขาดทุน แล้วถ้ามันแก้ไขจบแล้วนะ บริษัทนี้จะมีกำไร บริษัทนี้จะมีผลตอบสนองมหาศาล ฉะนั้น พุทโธถูกแล้วแก้ไขของเราไปนี้ถูก ถ้ามันจะตกวงค์ เห็นไหม เราพุทโธซัดๆ ไว้ พุทโธซัดๆ ไว้ แล้วตั้งสติไว้ ถ้ามันจะละเอียคนะ

มันจะละเอียดหมายถึงว่ามันจะวูบ มันจะเป็นอย่างไรนี้ตั้งสติไว้ ให้มันเป็นไป ให้มันเป็นไป ถ้ามันไปไม่ได้ให้กลับมาพุทโธอีก กลับมาพุทโธ แล้วถ้าพอปกติแล้วเราใช้ปัญญาเทียบเคียงเลย พอปกติแล้วใช้ปัญญาตรีกในธรรม ตรีกในชีวิตประจำวัน ตรีกในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้แหละ แล้วจะกลับมาพุทโธได้ง่ายขึ้น เพราะเราใช้ปัญญาถากถางมัน แก้ไขมัน ดัดแปลงมัน ดัดแปลงหัวใจให้สมควรแก่งาน แล้วจะมากาวนาได้ง่ายขึ้น

ถาม : ๒. การทำสมาธิเพื่อให้เรียนดีขึ้น จำเป็นที่จะต้องถึงอุปจาระไหมครับ ผมคิดว่าบริกรรมเพื่อให้จิตไม่วอกแวก แต่ไม่ถึงกับขนาดต้องเข้าอุปจาระได้ แต่ถ้าเข้าได้ก็คงจะแก้ปัญหาคำเรียนได้ทุกชนิด ไม่ทราบที่ผมเข้าใจผิดหรือเปล่าครับ เพราะเคยฟังหลวงพ่อบุญญาว่า “ก่อนอ่านหนังสือไปนั่งสมาธิให้จิตสงบก่อน” เลยไม่แน่ใจว่าต้องสงบในสมาธิขั้นไหน ขณิกะหรืออุปจาระ

หลวงพ่อบุญญา : คำว่าขณิกะ คำว่าอุปจาระ คำว่าอัปปนา นี่เราไม่ต้องเอามาเป็นประเด็น ขณิกะ อุปจาระ หรืออัปปนา จิตมันสงบมาก สงบน้อย ขณิกะก็คือจิตเราสงบ.. จิตเราสงบนะ โดยธรรมชาติธรรม แต่เราทำสมาธิเพื่อให้จิตสงบแค่นี้ก็เป็นบุญกุศลแล้วนะ เพราะอะไร? เพราะจิตมันไม่วอกแวก ไม่คิดเรื่องมาทับถมใจ

ธรรมดาใจนี้เป็นนามธรรม แล้วเราไปคิดวิตกกังวลนะ นั่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่เสร็จ อู๋
 ฮู.. นี่มันเอามาทับถมยิ่งเครียดใหญ่เลย แต่ถ้าชีวิตของเราเป็นฆราวาสใช่ไหม? ถ้าเรา
 กำหนดพุทโธ พุทโธ ถ้าจิตมันสงบ มันสงบนี้มันอิมเต็มของมัน มันพอใจของมัน มันไม่
 ไปหาอารมณ์ มันไม่ไปหาสิ่งที่ไม่ดีไม่งามมาทับถมใจ เหมือนเรานี้ เราเป็นเชื้อโรค เรา
 ไปหาแต่เชื้อมา เราสบายขึ้นมาไม่ได้หรอก มันก็ป่วยใช้ตลอด

ฉะนั้น ขณิกะ อุปจาระ อปัณณานิไม่ต้องเอามาเป็นระดับของมัน เราพยายามทำ
 ได้แค่นั้นแค่นั้น แล้วที่ว่า “ถ้าเรียนดีนี่นะ ไม่ต้องเข้าอุปจาระใช่ไหม?” ใช่ คำว่าเรียนดี
 หมายถึงว่าจิตมันไม่เครียด ไม่วอกแวก วอแว นี่อ่านหนังสือมันเข้าใจแล้ว ถ้ามันเข้าใจ
 อย่างนี้ใช้ได้ แต่ถ้าเข้ามาอุปจาระได้มันก็แจ่มใส มันก็ได้จริงๆ นั่นแหละ

ถูกต้อง ถูกต้อง ถ้าเราทำจิตเราสงบแล้ว พอจิตสงบมันสบายใจแล้วเราก็ดูแลของ
 เรา เราก็แก้ไขของเรา แก้ไขชีวิตประจำวันนะ แก้ไขชีวิตของเราไปได้ แล้วชีวิตเราจะดี
 ขึ้น

(ข้อ ๓. เขาอ้างเหตุการณ์จริงเลยนะ อันนี้เป็นการถามนะ)

ถาม : ๓. ถ้าหากว่ามีผู้นำไฟล์เสียงเทศน์ของพระรูปหนึ่ง หากท่านเป็นพระอรหันต์
 หรืออริยะชั้นใดก็ตาม แต่คำพูดของท่านอาจไม่น่าฟัง แล้วมีการตัดเสียงเฉพาะส่วนที่ไม่
 น่าฟังนั้น ไปเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตให้คนที่มาฟังไปคำพระรูปนั้น โดยที่ไม่รู้ตัวว่าคำ
 พระที่มีคุณธรรมเข้าไปเสียแล้ว อยากทราบว่า จะเกิดผลกรรมใด สำหรับผู้ที่ตัดไฟล์เสียง
 นั้นไปหลอกคนอื่นให้คำครับ จะเกิดผลกรรมใดสำหรับผู้ที่เข้ามาคำโดยที่ไม่รู้เรื่องครับ

หลวงพ่ : อือฮือ.. หลายเรื่องเลยนะ ใจตัดไฟล์เสียงไปมันก็แยอยู่แล้ว เพียงแต่ว่า
 คนที่ตัดไปนี้ถ้าเขาไม่รู้ นี่พูดถึงเขาไม่รู้ก่อนนะ นี่พูดถึงข้อเท็จจริง บางคนเขาไม่รู้
 พระองค์ไหนดีหรือไม่ดีหรอก แต่พูดอะไรไม่ถูกหูเขาก็ตัดไปใส่ อันนั้นก็หนัก
 พอสมควรแหละ แต่ถ้ารู้นะ ถ้ารู้ที่เราหลอกหลวง เห็นไหม ถ้าเรารู้ว่าพระองค์นี้เป็นพระที่
 ใช้ได้ เป็นพระที่จริง แต่ไม่ถูกใจเรา เราก็ไปตัดตรงนั้นไปให้คนอื่นไปคำ เพราะคนคำไป
 แล้วมันมีโทษต่อเนื่องกันมหาศาลเลยละ ทีนี้มันก็เป็นเวรกรรมต่อเนื่องกันไป

อย่างเช่นหลวงปู่ตื้อ หลวงปู่ตื้อท่านอยู่ทางเชียงใหม่ นะ ท่านไปพุดให้พระฟัง ท่านเทศน์สอนพระแล้วท่านก็กลับ สุดท้ายท่านก็เดินกลับมาอีกนะ บอกว่า “ที่ผมพุดไป ชื่อนั้นผิดนะ”

พระที่หลวงปู่ตื้อเทศน์สอนท่านบอก “โอ้โฮ.. อาจารย์ไม่ต้องมาก็ได้ มาเมื่อไหร่ก็ได้”

ท่านบอกว่า “ไม่ได้! เดี่ยวพรุ่งนี้เช้าท่านไปพุดให้ใครฟังผมเสียด้วยใจ”

ท่านสอนผิดนะ ท่านรีบกลับมาแก้ไข หลวงปู่ตื้อนี่แหละ นี่มันเป็นผลที่กรรมฐานเราถือกันมา ฉะนั้น ขนาดว่าพุดผิดแล้วคนอื่นพุดต่อไปมันยังเป็นผลเสีย ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านไม่ต้องการให้ใครเสียใจ

ฉะนั้น อย่างที่ว่าเวลาตัดเสียงไปแล้วให้คนอื่นมาด่าต่อ คนอื่นเขาไม่รู้เรื่องไง เขาฟังเฉพาะตอนนั้น คุณในสมัยพุทธกาล เห็นไหม ที่พระอรหันต์ไง มีพ่อค้าขายของนะ เขาจะไปตลาดนัด สมัยพุทธกาลเขาก็มีของเขา เป็นตลาดชั่วคราวนั่นแหละ เขาก็เอาดีปลีมาไง เอาดีปลีจะมาขายใส่กระสอบมา ทีนี้ไปเจอพระอรหันต์นะ พระอรหันต์นิสัยท่านเป็นอย่างนั้น ท่านจะเรียกใครว่า “ไอ้ถ้อย ไอ้ถ้อย”

ทีนี้พอเจอกันจะสวนทางกันไง ทีนี้จะสวนทางกันพระก็ถามพ่อค้าคนนี้ว่า

“ไอ้ถ้อยจะไปไหน?”

อู้อู.. พุดอย่างนี้ไม่ถูกใจเลย โกรธมากไง ก็ถามพระอรหันต์กลับไป

“แล้วไอ้ถ้อยมึงจะไปไหนล่ะ?”

พระอรหันต์นั้นก็เถยนะ เพราะท่านเป็นพระอรหันต์ใช่ไหม? พ่อค้านี้ก็พุดไปแล้วก็สะใจแล้ว ได้เถยงแล้วใช่ไหมก็เซ็นดีปลีไปขาย พอไปถึงไปจัดที่ขายจะเอาดีปลีออกมา ดีปลีมันกลายเป็นจี่หนูหมดเลย พอดีปลีมันกลายเป็นจี่หนู ทีนี้พ่อค้าที่เขาอยู่ข้างๆ เขารู้ เพราะพ่อค้าด้วยกันใช่ไหม ดีปลีด้วยกัน เขาบอกว่า “ตอนที่เอ็งมาเอ็งมีอะไรบ้างล่ะ?”

เขาบอกว่า “เจอพระองค์หนึ่งเขาพูดอย่างนั้นนะ”

ไอ้ไม่รู้เลยบอกว่าให้กลับไปขอมาท่าน.. ยังทันนะ กลับไปขอมาท่าน พอพ่อค้าคนนั้นกลับมาจะชี้หนูกลับเป็นตีปตีเลย ชี้หนูกลับเป็นตีปตีขึ้นมาได้ใหม่

นี่พูดถึงอันนี้อยู่ในพระไตรปิฎก เห็นไหม ขนาดที่ว่าพระอรหันต์ แต่ว่าท่านนิสัยเป็นอย่างนั้น คือเรียกไอ้ถ้อยๆ จะเรียกใครเป็นสร้อยเลยนะ ไอ้ถ้อยไปไหน? ไอ้ถ้อยดีไหม? ไอ้ถ้อย เรียกอย่างนั้นแหละ ไอ้คนฟังมันฟังไม่ได้ มันฟังไม่ได้ ไอ้ถ้อยมาก็ไอ้ถ้อยสวนกลับไปเลย พอสวนกลับไปนี่ เพราะท่านเป็นพระอรหันต์เราไม่ได้เป็น

อันนี้ผลของมันนะ แต่นี้ของเรานี้ละ บอกว่าเราคิดว่าเราไม่มีผลฯ หลวงตานั้น หลวงตานั้นท่านบอกว่าท่านสิ้นกิเลส แล้วท่านพยายามจะพูดให้สังคมมันคงกับท่าน เพื่อให้ช่วยกันยกชาติขึ้น แต่ก็มีคนติเตียนทั้งต่อหน้าและลับหลังเยอะมาก สุดท้ายแล้วนะ คนที่ติเตียนท่านมากกราบขอขมาท่าน ปากเบี้ยวอย่างนี้มาขอขมาหลายคนมาก หลายคนมากมาขอขมาหลวงตา หลวงตาบอกว่า “เราให้ขมาตั้งแต่ยังไม่ขอ”

เพราะท่านไม่ต้องการทำร้าย หรือไม่ต้องการให้ใครมาเดือดร้อนกับท่าน แต่ท่านต้องการช่วยเหลือชาติ! ท่านต้องการช่วยเหลือสถาบันที่เป็นส่วนรวมที่เราอาศัยกันอยู่ที่นี่ แต่คนมันมีความคิดแตกต่างหลากหลาย มันก็คิดแตกต่างหลากหลายของมันไป

ฉะนั้น ท่านบอกว่าท่านให้อภัยมาตั้งแต่ไม่ได้ขอ ก็ว่าท่านไม่ต้องการให้พวกนี้มีโทษด้วย แต่! แต่เพราะท่านมีความจำเป็นที่ท่านจะต้องปกป้อง ท่านจะต้องดูแลชาติ ท่านบอกท่านให้คนไทยนี้ละ ที่ตอนลดค่าเงินบาทให้ทุกซ์ขนาดนั้นท่านทนไม่ได้ ท่านถึงออกมาแบกรับภาระไง แล้วท่านพูดอยู่ ท่านพูดบ่อยนะเวลาพูดกับลูกศิษย์ บอกว่า

“การที่ออกมาช่วยชาตินี้! การที่ออกมาช่วยชาตินี้! เสียขายอยู่อย่างเดียว! เสียขายอยู่อย่างเดียว! คนที่ติเตียนมันจะตกรอกเวจี”

ท่านพูดอย่างนี้! ออกมาช่วยชาติท่านจะเหนื่อยขนาดไหน ท่านจะลำบากลำบากขนาดไหน ใครจะติเตียนอะไรท่านขนาดไหน ท่านไม่เคยคิดเสียใจเลย ท่านบอกท่านเสียใจอย่างเดียว เสียใจไอ้คนที่มันติเตียนแล้วตกรอกเวจี เสียใจแค่นี้! แค่นี้! อย่างอื่น

ท่านไม่เคยคิดอะไรเลย นี่พูดถึงหัวใจ เห็นไหม ท่านไม่เคยคิดอะไรเลย แต่มันความจำเป็น ความจำเป็นต้องให้คนช่วยกัน ให้คนเขามาช่วยเหลือกันเพื่อความมั่นคง

อันนี้พูดถึงผลมันมีไง ผลมันมี ฉะนั้น ไอ้คนที่ตัดไปใส่นี้ ฉะนั้น ถ้าไม่ได้เป็นผู้ถามตัดใส่ก็ไม่มีปัญหา (หัวเราะ) ทีนี้ถ้าผู้ถามตัดไปใส่ แล้วผู้ถามกลัวมันก็อีกเรื่องหนึ่ง ถ้าเราไม่ได้ตัดไปใส่ซะ แล้วเราไม่ได้ทำอะไรอย่างหนึ่ง เราอย่าทำ เพราะเราไม่ทำ ถ้าไม่ทำ แล้วหลวงพ่อดี? เวลาหลวงพ่อบอกคนอื่นว่าอย่าทำๆ ทุกคนเลย แต่หลวงพ่อนี้ใส่เขา เบ๊ยยง! เบ๊ยยง! เลย

ไม่ใช่หรอก ไอ้ที่ใส่นี้ล่ะ ที่เราพูดมันเหมือนกับจรรยา เวลาจรรยาเป็นกหวัดมัน ต้องเสมอภาค นี่รถมาด้วยกัน รถติดต้องติดหมด รถไปได้ก็ต้องไปได้เหมือนกัน ในธรรมะนี่นะถ้าถูกมันก็คือถูก ผิดมันก็คือผิด ฉะนั้นเรานี้เหมือนกับจรรยา รถใครจะฝ่าไฟแดงมากูต้องเป่าปัด! ปัด! แน่นอน มึงฝ่าไฟแดงมาได้ยังไง? มึงแซงมาได้ยังไง? เออ .. ถ้ามาด้วยกันก็ถูก ธรรมะถ้าถูกมันก็คือถูก

ฉะนั้น สังเกตได้ไหมเวลาจรรยาเป็นกหวัด หรือจรรยาเรียกใคร คน โคนเรียกไม่พอใจหรอก ไม่พอใจ ไอ้นี้ก็เหมือนกัน เวลาหลวงพ่อบุค แหม ไม่พอใจหรอก ไม่พอใจ ฉะนั้น พอไม่พอใจก็บอกว่าค่าเขาแรงเหลือเกิน ค่าเขาแรงเหลือเกิน.. ไม่ใช่กูเป่านกหวีดเว้ย มันฝ่าไฟแดงก็ต้องปัด! ปัด! แล้ว แล้วถ้าจบแล้วก็คือแล้วกัน ถ้าไม่ฝ่าไฟแดงมา มันก็ไม่มีปัญหาหรอก ถ้ามันฝ่าไฟแดงมา มันก็เจอนกหวีดอยู่แล้ว มันก็เท่านั้นแหละ

ฉะนั้น ไอ้ที่ว่านี้ “ถ้ามีผู้ใดตัดไฟเสี่ยงไปใส่”

ทีนี้ถ้ามันเป็นพระอย่างนั้นนะ ทีนี้เราจะรู้ได้อย่างไรล่ะ? นี่ไอ้ตรงนี้แหละมันถึงทำให้การกระทำ วุฒิภาวะของคนไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันก็คือจบเนาะ ถ้าเราไม่ทำ หรือถ้าใครทำมันก็เป็นเวรกรรมของเขานะ เราไม่ทำ เราอย่าไปทำ

เพราะว่าในโลกนี้ วุฒิภาวะของคน คนชอบ คนไม่ชอบมันแตกต่างกัน ประชาธิปไตย เห็นไหม ประชาธิปไตยต้องฟังเสียงส่วนน้อย เสียงส่วนน้อยเขาไม่เห็นด้วยกับเรา แต่เขาก็เป็นชาวไทย เป็นพลเมืองไทยเหมือนกัน เราต้องฟังทั้งเสียงส่วนน้อย และฟังเสียงส่วนใหญ่ เสียงส่วนใหญ่ก็อย่างหนึ่ง เสียงส่วนน้อยมันมีทุกที่ มันไม่มีฉันทา

มติเหมือนพระหรรอก พระนี่นั่นตามตินะ เสียงเดียวค้ำนก็ได้ เวลาทำสังฆกรรมเสียงเดียวค้ำนไม่ได้ ต้องหมด ต้องหมด ที่นี้พอต้องหมดมันยังมีปัญหากันเลย

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าโลกเขาเป็นอย่างนั้น เราจะบอกว่า จะจับให้คนมีความคิดเหมือนกัน จับให้คนเห็นเหมือนกัน กว่าที่เราจะเห็นคืออย่างนี้เราก็โดนหลอกมามากขนาดไหน ไอ้คนที่ว่าถูกๆ นี่โดนหลอกมาเยอะนะ หลงทางมาตั้งเท่าไร แล้วว่าจะมาถูกทางแล้วคนอื่นเขาต้องเป็นเหมือนเรานั้นแหละ

ฉะนั้น เวลาหลงเป็นอย่างไรล่ะ? เวลาเราเชื่อความผิดใครมาแต่เราได้ไหมล่ะ? แล้วเวลาตอนนี้มันถูกแล้วนี่ เราจะบอกให้ทุกคนมาเห็นเหมือนเราหมดเลย ถ้าไม่เป็นป๊อบก็จะมาทำงานอย่างนี้มันก็กระเทือนกันไง ฉะนั้น มันเป็นจริต เป็นนิสัย มันเป็นเวร เป็นกรรมเนาะ ถ้าเป็นเวรกรรมของเขา ก็แล้วแต่ว่ากรรมของเขา เขาสร้างของเขา เราพยายามทำความดีของเราเท่านั้นแหละเนาะ เอวัง